

מתיקות

נשמת התורה

מאמר שבועי בדרך תורת מרן רבינו הקדוש בעל הסולם זיע"א

פרשת לך ה'תשע"ח

"ויאמר ה' אל אברהם לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך"

בין אדם לחבירו ובין אדם למקום

הנה האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב – כל מעשיהם היו מעשים שורשיים שישפיעו עד גמר התיקון וחד"ל אמרו האבות הן הן המרכבה, כביכול עסקו בעבודתם עד סוף כל הדורות כדי שהעולם יבוא לתיקונו הנצחי ע"י בניהם ובני בניהם זרע ישראל. כמו שהזכרנו עבודתם היתה לתקן את חטא אדם הראשון שבסיבתו נתערבה זוהמה בכל העולם בבחי' עש"ן עולם שנה נפש, ועבודת האבות הקדושים היתה לטהר את העולם מהזוהמה הזו. וענין הזוהמה הזו היא הרצון לקבל אך לעצמו, שזה עצם ומותם של כל הנבראים ועבודתו להפך הרצון לקבל הזה לרצון לקבל על מנת להשפיע שיהי' בחינה של השוואת הצורה "מה הוא רחום אף הוא רחום", שהשוואת הצורה גורמת דביקות, וע"ז יוכלו הנבראים לקבל שפעו ית'. הנה ענין זה יש בו שני חלקים: חלק ראשון הוא "עבודת המידות" – שהאדם מתקן מידותיו מהרע, שעבודה זו עיקרה הוא עבודת בין אדם לחבירו, וע"ז האדם זוכה לחלק השני שהוא עבודת בין אדם למקום, שזהו ענין השגת כבודו ית' והתגלות רזי תורה אל האדם, שזה תכלית העולם "ומלאה הארץ דעה את ה'". ופנימיות ב' עבודות האלו היא שהעבודה הראשונה שהיא עבודת בין אדם לחבירו הוא ענין השגת שכר ועונש שהוא דגת תשובה מיראה, שאדם משיג את הטעם הטוב בלהשפיע והטעם המר בלקבל לעצמו והעבודה של בין אדם למקום, הוא ענין גילוי ההשגחה הפרטית, שהש"ת עשה עושה ויעשה לכל המעשים, שזה הדרגה של תשובה מאהבה שזדונות נעשים זכויות, ורואים איך **"כל פועל ה' למעניה"** ואפי' היצר הרע הוא מלאך קדוש.

והבירור הזה של עבודת ה' והנחת היסודות לכל הדורות הבאים שיעסקו בתיקון העולם הן בבחי' בין אדם לחבירו, עבודת המידות, שזה ענין השגת שכר ועונש, והן בבחי' בין אדם למקום, עבודת המוחין והשגת השגחה פרטית. הכל פעלו האבות בבחי' שורשית והם כוללים את עבודת בניהם אחריהם עד סוף כל הדורות.

האבות הקדושים עבדו את הש"ת בצורה שורשית עבור כל עם ישראל

בסדר מאורעות הפרשה רואים את ב' הענינים האלו עבודת המידות ועבודת המוחין אצל אברהם אבינו, הש"ת אמר **"לך מארצך וממולדתך ומבית אביך"** שזה ענין הטבע שהאדם נולד עימו. הרצון לקבל – **"מולדתך"**, הנפש הבהמית וכו' ורואים בתחילת הפרשה שאברהם אבינו עוסק בבניית מזבחות, שענינם מרמז על עבודה וזביחה וגיעה, וכן בבחי' שורשית מסביר רש"י שהמזבחות האלו בנה אברהם אבינו על ענין ארץ ישראל ועל חטא עכן שהתפלל עליהם אז. ובתחילת הפרשה כותב רש"י על **"לגוי גדול"** – שאודיע טבען בעולם". ויש לרמז – שתצליח לפרסם את ה"טבע" השני שהוא הרצון להשפיע, שזה בחי' "עבודת הלב" שהוא הרצון להשפיע כי עבודת המוח ענינה אמונה.

מלחמת ד' המלכים – בירור קליפת נוגה

זהו גם ענין של **"וילך איתו לוט"** ומלחמת ד' המלכים. כי עבודת המידות בעיקרה לברר את קליפת נוגה, ששמה עיקר העבודה והזיון, כי הנשמה מעצמה היא מתוקנת והכי פנימית, ועל הנשמה מלבישה הנפש הבהמית, הנקראת נוגה, שבה עיקר העבודה לחבר אותה לקדושה. ועליה מלביש הגוף, ששמה אין כלל עבודה בזמן ששת אלפי שנה, אלא רק לעתיד לבא בזמן תחית המתים. עכ"פ לוט הוא רמז לקליפת נוגה, ואברהם מרמז לנשמה, ורואים שבתחילה לוט היה עם אברהם, מרמז שקליפת נוגה נתקנת והיצר הטוב מתגבר, אח"ז לוט הולך לסדום, שזה מרמז שהיצה"ר מנצח, ואז יש

יש לי מושג – אל שדי
 "ויאמר אליו אני אל שדי התהלך לפניי והיה תמים".
 שני שמות, כל אחד תאר לעצמו ופרוש "אלי" תקיף, מלשון אילי מואב. ופרוש "שדי" אמר רש"י שיש די באלהותי לכל בריה. ובספר מורה הנבוכים פרש הרב כלומר, שאינו צריך במציאות מה שנמצא, ולא בקיום מציאותו, לזולתו, אבל מציאותו תספיק בעצמה.
 ורבי אברהם אבן עזרא פרשו בשם הנגיד ז"ל מגזרת שודר, כלומר מנצח ומשודר מערכות השמים. והוא הנכון. כי היא מדת הגבורה מנהגת העולם שיאמרו בה החכמים (ב"ד ל"ה ד') "מדת הדין של משה".
 וטעם להזכיר עתה זה השם, כי בו יעשו הנסים הנסתרים לצדיקים, להציל ממות נפשם, ולחיותם ברעב, ולפרותם במלחמה מיד חרב, ככל הנסים הנעשים לאברהם ולאבות וכו'.
 (רמב"ן פרשת לך לך)

מלחמות, שזה עיקר הזמן של העבודה הראשונה שהזכרנו - "עבודת המידות", לזכך את הנפש הבהמית, שבה יש ד' יסודות: אש מים רוח עפר שמהם יוצאים כל המידות, וצריך לחברם לנשמה. אז אברהם אבינו נלחם במלכים ומציל את לוט, ולכן בסיום המלחמה **"ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין"** כי בזמן של "עבודת המידות" עדיין יש מלחמה בין ב' הקוין ימין ושמאל: שימין מרומז בלחם, ושמאל מרומז ביין, ועדיין יש רע בעולם, וכן אז עדיין שולט בעולם השגת שכר ועונש, שעדיין לא מבינים שהש"ת עושה הכל וגם את הרע הש"ת עושה, ועדין זדונות לא נהפכו לזכויות.

ברית בין הבתרים – בירור ג' קליפות הטמאות והשגת ההשגחה הפרטית

אח"ז רואים בפרשה את העבודה של השגת המוחין ובין אדם לקונו שזה המעבר בין השגת שכר ועונש לרצון להשגחה פרטית. דהנה הש"ת אומר לאברהם אבינו אל תירא **"שכרך הרבה מאד"** היינו שהשגת מדרגת שכר ועונש בשלימות וע"ז עונה אברהם אבינו **"מה נתן לי ואני הולך עירי"** פירוש, אברהם אבינו רוצה לזכות במדרגת השגת השגחה פרטית, ואומר להש"ת נכון שזכיתי לשלמות "עבודת המידות" "שלימות של שכר ועונש" אבל **"אנכי הולך עירי"** – שמרמז שלא זכה לשלימות ההשגחה כח ענין הבנים שירשיהם אביהם הוא לא תלוי כלל בכלל במעשיהם אלא אפי' הבן רשע יורש את אביו כי ענין ירושה הוא רמז לענין של השגת ההשגחה פרטית שהש"ת לא תלוי כלל במעשי התחתונים ואדם שעדיין לא זכה למדרגה הזו בטוח שהש"ת ממש תלוי במעשיו שהכל זה מידה כנגד מידה וזה אמת. אבל לא תכלית ההשגחה.

וע"ז קובל אברהם אבינו ע"ה שאין לו בן – עדיין לא זכיתי להשגחה הזו שמקבלים שפע מהש"ת בלי קשר למעשים כמו שבן יורש אביו שזה יסוד של ארץ ישראל שהוא שלימות השגת ההשגחה שהש"ת עושה כל המעשים, וזה גם מה שהש"ת אמר לאברהם **"צא מאצטגונות שלך"** שעל פי הכוכבים אברהם אבינו לא יכול לזכות לבן, והיינו שהכוכבים מרמזים על הנהגת שכר ועונש. כי תחילת בריאת הכוכבים היו כדי להפסיק דעתה של הלבנה שנתמעטתה, וכל ענין מיעוט הלבנה מרמז על זמן הקטנות, והש"ת העלה את אברהם אבינו למעלה מן הכוכבים, היינו ששיג את הגדלות שהוא ההשגחה הפרטית. ולכן בשורת הזרע ובשורת ארץ ישראל נתבשר באחד כי הם אותו הענין. כי היחס של אדם לזרעו הוא בלי קשר למעשים, ולכן גם בסנהדרין מי שאין לו ילדים לא יכול להיות דיון, כי הדין צריך שיהיה לו ההרגשה והיחס למשפט מצד השגת ההשגחה הפרטית כמו שמתגלית כשאב שופט את בנו, שהוא מין משפט מלא רחמים, וכן זהו גם ענינה של ארץ ישראל, כמ"ש **"עיני ה' אלוךך בה"** – גילוי ההשגחה, ובחלק זה שבפרשה שהוא המעבר מעבודת המידות לעבודת המוחין וגילוי ההשגחה, אז נערכת ברית בין הבתרים, שכתוב בה **"אימה גדולה וחשיכה נופלת עלי"** והיינו שדווקא בהשגחה הזו של השגחה הפרטית מתגלה לאדם אימה גדולה וחשיכה, עומק הרע שאדם לא העלה על דעתו שישנה בו, ומתגלה שאעפ"כ נמצא הש"ת עם ברותו גם במצב הזה ורצונו להביאם אל מגדל מלא כל טוב.

ונסכם, רואים בפרשה זו איך האבות הקדושים ובראשם אברהם אבינו, יצקו את השורשים להשגות והתיקונים של שניהם עד סוף הדורות, הן בבחי' עבודת המידות, שהוא ענין שכר ועונש, והן בבחי' עבודת המוחין והשגת השגחה פרטית. לכן אברהם הוא מצד א' כנגד ספירת החסד, אבל כמו שלומדים שזמן גדלות חסד נהיה חכמה, כי חסד זה מצד בירור המידות וקליפת נוגה, הנהגת שכר ועונש, אבל כשחסד נהיה חכמה זה מצד ברית בין הבתרים, השגת השגחה פרטית ותיקון עצם הגוף, שהוא ענין "אימה וחשיכה גדולה". הש"ת יעזרנו להדבק בדרכי אבותינו הקדושים אמן. שבת שלום לכולם

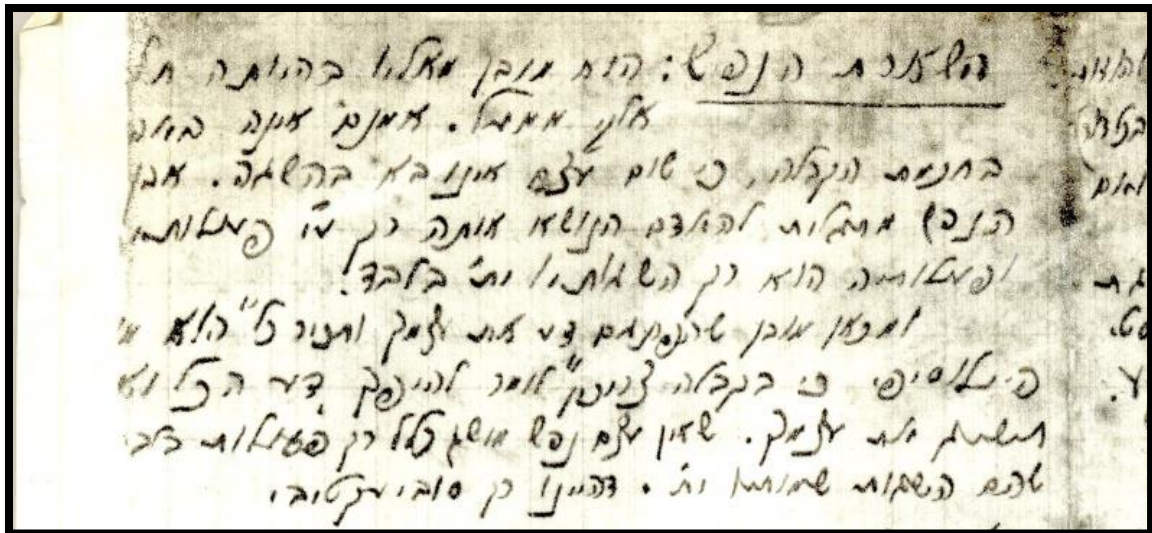
גנזר נשמת ההיכל

בס"ד

עצם כתב יד קדשו של רבינו מרן בעל הסולם ותלמידיו זיע"א,
שלא ראו אור מעולם

ברכות ותודות למכון "אור הסולם" ולעומדים
בראשה על אדיבותם בהגלות כתבי הקודש

השארת הנפש

השארת הנפש: הוא מובן מאליו בהיותה חלק אלקי ממעל. אמנם אינה באה
בחכמת הקבלה, כי שום עצם אינו בא בהשגה. אכן הנפש מתגלית להאדם הנושא
אותה רק ע"י פעולות, ופעולותיה הוא רק השגותיו ית' בלבד.

ומכאן מובן שהפתגם "דע את עצמך ותכיר כל" הוא מ... פילוסופי כי בקבלה צריכין
לומר להיפך, דע הכל ו... תשיג את עצמך. שאין עצם נפש מושג כלל רק פעולות
בלבד שהם השגות שמותיו ית', דהיינו רק סוביעקטיבי.